

O MUNDO DO MAR SEGUNDO A TRADICIÓN ORAL

CORTE Nº 3 CINTA 6

NOME DO DOCUMENTO:

MPG_SaVi_0006_003_en_0_16_49_id640_D

AUDIO DE REFERENCIA:

MPG_SaVi_0006_003_en_0_16_49_id640.mp3

INFORMACIÓN DA ENTREVISTA

Esta ficha recolle o terceiro corte dos que se divide a sexta das 11 entrevistas realizadas a Antonio José Bernárdez Villaverde por Xosé C. Villaverde Román durante o verán de 1992 na zona de Moaña.

O informante fala das toniñas e a boa sintonía deste animal cos mariñeiros, e explica o que é un armeiro.

NOTA DAS EDITORAS

No verán de 1992 Xosé C. Villaverde Román realizou unha serie de entrevistas na zona de Moaña. O obxectivo era recopilar información de primeira man a través de fontes orais sobre os traballos e a vida cotiá no mar en Galicia de cara a publicación dun libro que levaría por título “O mundo do mar segundo a tradición oral”. Os traballos supuxeron todo un exercicio de memoria viva, recopilando unha valiosa información sobre saberes tradicionais do mundo do mar de man das propias persoas protagonistas. O libro nunca se chegou a publicar, non obstante as gravacións orixinais recollidas forman agora parte do APOI, que dispón de tódalas entrevistas realizadas, así como das transcricións e das análises das mesmas feitas e revisadas polos propios compiladores.

Na sede do APOI no Museo do Pobo Galego poden escoitarse as entrevistas completas. Nós elegimos presentar na rede as editadas (revisadas e cortadas en varias partes) polo propio compilador para optimizar o traballo de busca.

DATOS DO CORTE

- **DATA(S) DE REALIZACIÓN DA ENTREVISTA:** 6 de agosto de 1992
- **INFORMANTE(S):** Antonio José Bernárdez Villaverde
- **RECOLLEDOR:** Xosé C. Villaverde Román
- **COMPILADOR:** Xosé C. Villaverde Román
- **COLECCIÓN:** Santos - Villaverde (SaVi)
- **LOCALIZACIÓN:**
 - Lugar/ aldea/ barrio:** O Carmen
 - Parroquia:** O Carmen
 - Concello:** Moaña
 - Provincia:** Pontevedra
 - País:** Galicia

NOTAS SOBRE A TRANSCRICIÓN DO TEXTO

A transcripción fíxose nos 90 e foi revisada no 2021 polo propio compilador e o persoal do APOI.

Respectouse a pronuncia da persoa e as palabras e expresións coloquiais transcribíronse tal cual foron ditas. Nalgúns casos, o compilador introduciu notas a pé para aclarar termos ou expresións, ou ben para aportar algún dato relevante sobre o que se está falando.

As partes nas que non se entende ben o que di o informante están sinaladas con: (?)

PALABRAS CHAVE

mar, fauna mariña, peixe, toniña, arroz, orientación, arneiro, mascato

EDICIÓN DA PRESENTE FICHA: Sara Santalla Iglesias

TRANSCRICIÓN DO CORTE Nº 3 DA CINTA 6

Museo
do Pobo
Galego

instituto de
estudos das
identidades

P: ¿As toniñas¹ como son?

R: Como os arroaces.

P: Os arroaces si.

R: Ahora que é un tipo de animal, como lle chamo eu muitas veces... que non fai daño a nadie. Orienta para pescar, cando o arroaz, non orienta nada, e fai muito daño.

P: Fai muito daño, métese no medio do aparello. ¿A tuniña non se mete no aparello?.

R: Conocer ben a tuniña, porque muitas veces, chamámoslle un armeiro. Un armeiro é un conxunto de sardiñas ou o espadín, ou bocarte, que xuntan as tuniñas todas, vannas cercando, non as comen alí, vannas cercando, vannas cercando todas ó redor. Hasta lle fan, de tanto que cercan e tanto fan se aperta o peixe, un contra outro pois arría sangue.

P: Esmaganse uns contra outros.

R: Aprétanse uns contra outros. Porque a tuniña hasta que dean a orden de [se interrompe, suponse que di: de atacar] o peixe que o fan arrebeitar, e cando se tiran ó cerco, vai un agora, agora outro, outro, outro, outro, un detrás doutro, un detrás doutro, e veñen ó grupo outra vez a facer gardía do peixe. E nosoutros... Había unhas aves que lle chamamos os mascatos, que eses son quen inclinan o peixe, porque veñen do aire, pumba, pumba, pumba. Decíamos nós: “Coño! aí hai un armeiro... Non é o armeiro porque o armeiro está quieto alí, cercado polas tuniñas...(?). Coño! aí danse os mascatos, aí danse os mascatos e é un armeiro”. E chegas alí, e está o peixe que parece unha mancha encarnada todo, largas o aparello, a tuniña non che fai dano ningún, eles están comendo, míranse cercados, buscan un sitio pa marchar sen romper o aparello.

P: En que se diferencia a tuniña do arroaz, ¿hai algunha diferencia? Distinguese ben.

R: É outro modelo de peixe.

P: Pero é tan grande como o arroaz.

R: O mesmo ca ... Ten outras pintas.

¹ Golfiños, delfíns